

בחינת גמר בביטוח פנסיוני

1. הנושאים הנכללים בבחינה ביסודות הביטוח כמפורט בחלק א'.
2. חקיקה רלוונטית:
  - (1) התקנות שעל פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;
  - (2) התקנות שעל פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005;
  - (3) התקנות שעל פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005;
  - (4) חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (התייחסות החוק לסל הבריאות ולתכניות השב"ף);
  - (5) חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958¹;
  - (6) חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957²;
  - (7) חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996;
  - (8) חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963³;
3. ביטוח חיים:

"חוק המספרים הגדולים", ריבית, לוחות תמותה, רזרבות, עלות הביטוח, חיתום, ריסק, ביטוח מעורב, ביטוח לכל החיים, גמלא, מבנה הפוליסה ותנאיה, נספחים והרחבות לפוליסות, ערכי פדיון וסילוק, הצמדה, ביטוח "עדיף", תוכניות ביטוח מאושרות, מבנה תעריף הביטוח, עתודות לביטוח חיים, קביעת גיל המבוטח, מוות מתאונה, ביטוח מנהלים, ביטוח שותפים, ביטוח ריסק ליחיד, ביטוח נוסף לנכות מתאונה, כיסויים נוספים לסוגי נכות שונים, ריסק קבוצתי (חישוב תעריף, חלוקת רווחים, תנאים כלליים וכו'), פוליסות משתתפות ברווחים (מאפייני הפוליסה, חישוב תשואות, אופן השקעת הכספים וכו'), ביטוח חברים בעלי שליטה ו"תגמולים לעצמאיים", רפורמה שנת 2004, חישוב תשואה יומי, דמי ניהול, קנסות משיכה, גילוי נאות במועד ההצעה, כללי העברת כספים בין מוצרים פנסיוניים, מסלולי השקעה (כולל ניווד בין מסלולים), דיווח שנתי לעמיתים, סעיף 147 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965⁴ (להלן – חוק הירושה).

4. פנסיה:

הרפורמה של שנת 1995 [מדובר במונח שגור וידוע בקרב העוסקים בתחום. הרפורמה נעשתה בהחלטת ממשלה ולא בחוק, וחלקה יושם בתקנות ובהוראות שונות של הממונה], הסדר קרנות הפנסיה בשנת 2003 [כנ"ל. חלק מהרפורמה נעשה בהחלטת ממשלה, חלק בחוק הפיקוח, חלק בתקנות, חלק בהוראות הממונה], פנסיה תקציבית, סעיף 147 לחוק הירושה, סוגי קרנות הפנסיה (ותיקות שבהסדר, ותיקון מאוזנות, חדשות מקיפות וחדשות כלליות), עיקרון הביטוח ההדדי בקרן פנסיה, מעמד תקנון קרן הפנסיה, תנאי הצטרפות, תשלום דמי גמולים ומבנה ההפקדות, הכיסויים הביטוחיים (זקנה, נכות ושארים) ואופן חישובם, תקופת אכשרה, נוסחת ערכי פדיון, מנגנון איזון אקטוארי, תשואה על השקעות ותשואה דמוגרפית, כללי השקעה, דיווח למבוטחים, דמי ניהול, מבנה תאגידי, מגבלת

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

² ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

³ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

⁴ ס"ח התשכ"ה, עמ' 63.

פעמיים השכר הממוצע במשק (שמ"ב), חיתום, מסלולי השקעה, העברת כספים בין קרנות פנסיה, הסיוע הממשלתי לקרנות ותיקות שבהסדר ולקרנות מאוזנות, רציפות זכויות בקרנות ותיקות שבהסדר (כולל רציפות זכויות עם פנסיה תקציבית).

5 . קופות גמל:

סוגי קופות הגמל (כולל קופות מסלוליות וקופות בניהול אישי), מבנה תאגידי בקופות גמל או בחברה מנהלת, רישוי חברה מנהלת, תקנון קופת גמל, הפרשות עמית עצמאי ועמית שכיר, כללי פתיחת חשבון בקופת גמל, כללי העברת כספים בין הקופות, מרכיבי חשבון בקופות גמל (תגמולים, פיצויים וכו'), ניווד מסלולי השקעה, פדיון כספים, אפשרויות משיכת כספים לעמיתים (שכיר, עצמאי ומעסיק), הפקדות בסכומים חד פעמיים, אפשרות לקבלת רנטה בקופות, ביטוח חיים קבוצתי בקופות גמל, הוראת מוטבים, סעיף 147 לחוק הירושה.

6 . ביטוח תאונות אישיות, מחלות ואשפוז:

ביטוח תאונות אישיות, ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוח לכיסוי הוצאות רפואיות, ביטוחי שיניים, ביטוח נסיעות לחוץ-לארץ, ביטוח עובדים זרים, ביטוח נכות. תכניות השב"ן של קופות החולים - מאפיינים עיקריים, מהות הכיסויים הניתנים, מאפייני הכיסוי הסיעודי הניתן באמצעות המדינה, היחס בין רובדי הכיסוי בשוק הפרטי לעומת הזכויות הניתנות במסגרת סל הבסיס והשב"ן, מאפיינים כלליים (סוגי תגמולי ביטוח בבריאות לרבות אפשרות לקיזוז תגמולי ביטוח, תקופת הביטוח, אפשרות לשינוי פרמיות או תנאים, חיתום (מצב רפואי קודם)).

ביטוח אובדן כושר עבודה (להלן – א.כ.ע) (הגדרה כללית, הגדרת עיסוק, הרחבות, החרגות וביטולן, הבחנה מנכות, גיל כניסה, חישובי מס, הליכי הגשת תביעה, חזרה לכושר עבודה וא.כ.ע. חוזר), סוגי פיצויים שונים בגין א.כ.ע. (יחסי, לינארי, צמוד מדד, הצמדה לפי תוצאות תיק השקעות) וקיזוזים, הבחנה בין ביטוח א.כ.ע. קבוצתי מול אישי (כללים החלים על ביטוח א.כ.ע. קולקטיבי, חישוב גיל אקטוארי של קבוצה, פרופיל סיכונים תעסוקתי, חיתום קבוצתי, זכות להמשכיות באופן אישי).

7 . הטבות מס:

פקודת מס הכנסה על כל התייחסויותיה לחיסכון פנסיוני, מושגים כלליים (הכנסת עבודה, הכנסה מזכה, נקודות זיכוי וכו'), הטבות מס בשלב ההפקדה (גמלאים, עצמאיים, ושכירים), כללי התרת הוצאה למעסיק, הטבות מס בשלב המשיכה (פיצויי פיטורין, תגמולים לשכירים, תגמולים לעצמאיים, קצבה חודשית, מס רווחי הון באפיקים השונים), כללי רצף פיצויים ורצף קצבה, חזרה מרצף, קופה ציבורית, מס רווחי הון, קצבה מזכה מול קצבה מוכרת, פנסיה לעצמאים, זכאות ללא תנאי.

8 . איסור הלבנת הון:

חוק איסור הלבנת הון, התש"ס – 2000⁵, צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטח וסוכן ביטוח), התשס"ב – 2001⁶.

9 . חוזרי המפקח על הביטוח, חוזרי הממונה ופסיקה רלוונטית בנושאים שבסעיפים 1 עד 8.

⁵ ס"ח התש"ס, עמ' 293.
⁶ ק"ת התשס"ב, עמ' 229.